

קרח (415)

בהיות הבוקר" (יתרו יט. טז), כדי לקבל את התורה צריכים הארת הדעת בבחינת בוקר. ספר "מטוב נהו"ך"

שמואל לא הציל את קרח

רב לָכֶם פְּנֵי לְוִי (טז. ז).

וברש"י: וקרח שפקח היה מה ראה לשטות זה, עינו הטעתו, ראה שלשלת גדולה יוצאת ממנו, שמואל ששקול כנגד משה ואהרן. אמר: בשבילו אני נמלט. למה לא היה כן: "ברא מזכה אבא"? באר ה"שם משמואל" על פי דברי הגמרא (יומא פה:). האומר אחטא ויום הכיפורים מכפר, אין יום הכיפורים מכפר עליו. ומדוע באמת אין יום הכיפורים מכפר? יום כיפור הוא חסד ה', מתנה שהקב"ה נותן לעם ישראל, והנה אדם לוקח את המתנה הנפלאה הזו, את יום הכיפורים, ועושה ממנו סיבה לחטא, שהרי לולי היה יום כיפור הוא לא היה חוטא! זה פשע נורא! לכן אין יום כיפור מכפר עליו. כך, אומר ה"שם משמואל", גם כאן: אכן 'ברא מזכה אבא', ובמיוחד כזה בן כמו שמואל הנביא, אבל כיון שעבור קרח היתה סיבה לחטא, הבן הצדיק הזה לא יזכה אותו!

ספר "יחי ראובן"

העיני האנשים הָהֶם תִּנָּקֵר לֹא נַעֲלָה (טז. יד)

מה ראו להזכיר דוקא ניקור עינים ולא שום עונש אחר? ברם, בידוע שרמ"ח אבריו של אדם מכוונים כנגד רמ"ח מצוות עשה שבתורה, כל מצוה מכוונת כנגד אבר מסוים. והלא הם כפרו במצוות ציצית, שהיא כנגד העינים, ככתוב: "וראיתם אותו..." ממילא ראויים היו לעונש בעיניהם, ועל כן התבטאו ואמרו: "העיני האנשים הָהֶם תִּנָּקֵר".

מענינה של תורה

וקחו איש מחמתו ונתתם עליהם קטרת (טז. יז)

נראה לתת טעם על מה שדוקא על ידי הקטרת הוכיח משה רבינו שקרח חטא ונתחייב בעונש, כי הנה מביא רש"י בפרשת כי תשא שחלבנה ריחה רע ומנאה הכתוב עם סממני קטורת להראות שנצרף באגודתו גם פושעי ישראל ולא נרחיק אותם. ולזה כאשר שמע משה שקרח אומר כי כל העדה כולם קדושים, רצה להראות להם שזה אינו אלא יש בישראל גם פושעים ועבורם צריכין מנהיג אשר ידריכם בדרך ישרה, לזה צוה להביא קטורת, וממנה נפשך, אם ישימו בה חלבנה, הרי מודים שאין כל העדה קדושים וחטאו במחלקתם, ואם לא ישימו בה חלבנה, הרי אם חיסר אחת מכל סממניה חייב מיתה, וממילא ימותו, לכן היתה הקטרת אבן הבוחן שהראה שכל דברי משה אמת וצדק.

ספר "מקח טוב"

ויקח קרח בן יצחק בן קנז בן לוי (טז. א)

ברש"י: מה ראה קרח לחלוק על משה? נתקנא על נשיאותו של אליצפן בן עוזיאל וכו'. מקשים המפרשים, מדוע רק עתה התעורר קורח לחלוק על נשיאותו של אליצפן? ועיין ברמב"ן, דבהיותם במדבר סיני היו בני ישראל שלווים, ואהבו את משה כנפשם ושמעו אליו, ואילו היה אדם מורד במשה בזמן ההוא היו סוקלים אותו, לכן לא יכול קורח לערער על מעשיו של משה, אבל בבואם אל מדבר פארן היו להם הרבה מגיפות וגזירות, והיתה נפשם מרה עליו, ואמרו בלבם שעל ידי משה באים עליהם תקלות, עתה מצא קורח מקום לחלוק על משה, בסוּבְרוֹ שהעם ישמעו אל דבריו.

ספר "שיח הפרשה"

וישמע משה ויפל על פניו (טז. ד)

מפני המחלוקת (רש"י), מה כונת רש"י בדבריו אלו? באר הרב דוד מלידולה זצ"ל, כי הנה לכאורה קשה, מדוע לא מחל משה רבינו לקרח, והרי אמרו חז"ל: תלמיד חכם שמחל על כבודו, כבודו מחול (קידושין כה:), ובפרט משה רבינו שהיה עניו מאוד? ויש לומר על פי דברי הגמרא במסכת סוטה (כה:): אמר רבי יאשיהו שלושה דברים סח לי זעירא מאנשי ירושלים: בעל שמחל על קנויו קנויו מחול, וזקן ממרא שרצו בית דין למחול לו, מוחלין לו, ובן סורר ומורה שרצו אביו ואמו למחול לו מוחלין לו, וכשבאתי אצל חברי שבדרום על שנים הודו לי ועל זקן ממרא לא הודו לי, שלא ירבו מחלוקת בישראל. א"כ, קושיה זו היתה קשה על רש"י, מדוע לא מחל משה לקרח, ועל זה כתב: "מפני המחלוקת", שלא ירבו מחלוקת בישראל.

ספר "ומתוך האור"

בָּקֶר יִדַּע ה' אֵת אֲשֶׁר לוֹ (טז. ה)

יש לבאר מהו הענין שהדגיש משה רבינו לומר: "בָּקֶר". המגיד מדובנא מפרש על ידי משל, למי שהלך לקנות ירקות והמוכר העלה אור כדי לבחון איזה סוג ירקות לתת לקונה. וכשאמר לו הקונה שטוב לו הכל, מכל הבא לידו, ואין חילוק בין מין למין, ניגש המוכר וכיבה האור, כי גם בחושך אפשר ליקח מכל הבא לידו. הנמשל, משה רבינו ידע שיש חילוק בין מנהיג למנהיג, לכן אמר "בָּקֶר יִדַּע ה' ", שצריכה להיות לאדם הארת הדעת כדי להבחין בין מנהיג למנהיג כפי רצון ה'. וכמו כן כל יהודי וכל אברהם צריך לדעת תמיד שצריך להיות בבחינת "בָּקֶר", שתהיה לו הארת הדעת להבחין בין טוב לרע ובין המותר לאסור, שאם אין דעת הבהלה מנין. וכן יש לרמוז ענין זה במתן תורה שכתוב: "ויהי ביום השלישי

ויאמר משה בָּזֹאת תִּדְעוּן כִּי ה' שְׁלַחְנִי לַעֲשׂוֹת אֵת כָּל הַמַּעֲשִׂים הָאֵלֶּה כִּי לֹא מִלְּפִי (טו.כח)
 לכאורה יפלא, מדוע היה צריך משה להוסיף ולומר: "כִּי לֹא מִלְּפִי", לאחר שכבר הקדים ואמר: "כִּי ה' שְׁלַחְנִי", הרי בִּזְאת כבר ברור שאם ה' שלחו לעשות את כל המעשים האלה אין זה מלבד? מבאר בעל "הכתב והקבלה": טבעו של אדם שכאשר אחד מבני משפחתו מתמנה לתפקיד נכבד ומרומם הוא מתמלט רגשי שמחה. והנה, משה רבינו הוא שליח האלוקים למנות את אהרן אחיו לכהונה גדולה, ואת שבט אביו להיות משרתי ה' במקדש, ומדרך הטבע הדבר הזה אמור לגרום לו לשמחת הלב. ברם, באמת רגש כזה של שמחה הוא רגש זר ומחליש את השליחות ופוגם בשלמות, והרי זה כמו שמשתף שם שמים ודבר אחר. לפיכך הדגיש משה רבינו: "כִּי לֹא מִלְּפִי", היינו, שלא היה בשליחותו שום שיתוף מהלב, לא התערב בה שום רגש של שמחה, כי היה עבד נאמן למלא שליחות ה' בשלמות.
רב רובין זצ"ל בספרו "שנים מקרא"

וּתְפַתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וּתְבַלַּע אֹתָם (טו.לב)
 בספר "מעיינות הנצח" מובא, שאלו את רבי זאב וולף מסטריקוב, מה הטעם נענשו קרח ועדתו להיבלע דוקא בתוך האדמה? ענה להם, הלא על משה אמר ה' העניו מכל אדם אשר על פני האדמה, והיינו שהיה שפל עד עפר, ובכל זאת טענו כנגדו: "ומדוע תתנשאו", כי אפילו מין עונה כזאת להיות שפל עד עפר, נחשבה גם היא בעיניהם לגיאות והתנשאות, א"כ לא נשאר להם אלא לירד מתחת לפני האדמה, כדי שלא ירגשו גאות. השל"ה הקדוש כתב: שבחר להם משה בליעה ולא מיתה, כיון שרצה שיהיה להם האפשרות לחזור בתשובה, והרי לאחר מיתה אין כבר האפשרות לחזור בתשובה, לכן העדיף שיבלעו באדמה ולא ימותו.
ספר "אוצרות התורה"

אָמַר אֶל אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן וְיָרָם אֶת הַמִּתְחַת (יז.ב)
 לא רצה הקב"ה לומר כן לאהרן עצמו כדי ללמד דרך ארץ בכך (מאירי). הדברים מפליאים, מה מקום יש לחוש לכבודם של המאטים וחמישים איש מקריבי הקטורת החטאים בנפשותם שחלקו על כהונתו של אהרן ועליהם אמר משה רבינו: "לכן אתה וכל עדתך הנועדים על ה'?" היה הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל אומר שמכאן נלמד לימוד גדול שאפילו בני מוות "הנועדים על ה'" אין כבודם הפקר ועונשם נמדד בחשבון נפלא ומדוקדק, ואף שבמעשה זה נחרטו לדראון עולם על מזבח ה' שהרימו את מחתותיהם, למרות זאת, שאהרן עצמו ירים את המחתות היה יותר ממה שמגיע להם ולכן מנע אותו הקב"ה מכך. מכך אנו למדים שגם בזמן שעבר אדם אפילו דבר חמור חלילה ונענש בעונש גדול, לא הופקר כבודו לגמרי ואין לתת לו כמלוא נימא יותר ממה שמגיע לו.
ספר "לחתך עליין"

הלכה: מתי מברכים ברכת הריח על הפירות
 פירות שיש בהם ריח טוב כגון לימון, אתרוג, גויאבה, מילון, מנגו ואננס, אם נטלו בידו כדי לאוכלו ובעודו בידו רוצה להריח בו, אין לו לברך על ריחו דכיון שנטלו לאוכלו נחשב כעת לא עשוי לריח, ולכן אף שנהנה מריחו ומתכוון להריח, אינו מברך. אולם אם נטלו בידו להריחו מברך עליו גם אם קנאו לשם אכילה ואף שהובא לשולחן לשם אכילה. גם אם נטלו לאוכלו ולהריח בו מברך עליו ברכת הריח. דכיון שנטלו גם לשם ריח נחשב עשוי להריח. **ספר "הליכות ברכות" רב אופיר מלכא שליט"א**

פתגם: מריבה: כאשר כל אחד מהשניים מנסה לומר את המילה האחרונה.
ספר "שמחה"

חקירה: ברי ושמא
 ברי הוא נאמנות ובידור, או שמועיל רק משום ששמא לא נחשב טענה, הנהגה. (קובץ שיעורים כתובות כו: הנהגה, רבנו יונה המובא כו: בידור)
ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: נר נשמה
 בקהילות ישראל נהגו המגידיים להחזיק נר דולק בידם בשעה שהיו מחזירים על פתחים של נגידים לאסוף דמי דרשה. אחד המגידיים, שנשאל לפרש המנהג הזה, הסביר: נגידים אלו, עד שהם מוציאים פרוטה מכיסם נשמתם פורחת מהם, ובשעת יציאת הנשמה ראוי להדליק נרות.
ספר "חד וחלק" חלק א' (דף קכא)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרצדס, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמנונה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זווירה, ראובן בן איזא, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סוזן אזיזה. **שלום בית:** גיולה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנג'. **זיווג הגון:** יוני מאיר משה בן אסתר, אילן אלי אהרן בן אסתר, קלואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים בת רבקה. **הצלחה רבה:** נתן בן רבקה, לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן גי'יל לאוני. **לעילוי נשמת:** ראובן בן חנינה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן משה, מסעודה בת בלח, גיא יונה בן לאה, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. אמיל חיים בן עזר עזיזה, אליהו בן מרים, ניסים חי הוברט בן ג'ולי, ליליאן רוזה בת אוטה נג'מה, דוד בן מרים, פליקס סעיד בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסטרייה כוכבה, מלכה אנרייט מרזוקה, אנדרה סעיד בן פורטונה מסעודה, קרול מזל אדסה בת גבי זרגונה, אברהם בן אסתר.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
 לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
 germon73@hotmail.fr
 ניתן למצוא את העלון
 www.kollel-aixlesbains.fr